

KARTA PRZEDMIOTU**I. Dane podstawowe**

Nazwa przedmiotu	Psychologia wychowania i nauczania
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Psychology of education and teaching
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	psychologia
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu/osoba odpowiedzialna	dr Sylwia Gwiazdowska-Stańczak
---	--------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	30	V	3
konwersatorium			
ćwiczenia	30	V	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium			
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	znajomość zagadnień z psychologii rodziny
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

1.	Poznanie koncepcji teoretycznych oraz prawidłowości charakteryzujących procesy wychowania i nauczania
2.	Poznanie znaczenia procesów wychowania i nauczania dla wspierania rozwoju człowieka
3.	Poznanie podstawowych narzędzi diagnostycznych oraz zasad przeprowadzania diagnozy funkcjonowania dziecka w różnych środowiskach wychowawczych
4.	Nabycie umiejętności stawiania hipotez dotyczących przyczyn i mechanizmów trudności wychowawczych oraz pogłębianie kompetencji w zakresie realizacji procesu diagnostycznego, w tym formułowania opinii psychologicznych
5.	Uwrażliwienie słuchaczy na problemy etyczne w pracy psychologa szkolnego

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Student opisuje elementy i mechanizmy procesu	

	wychowawczego oraz warunki kontaktu wychowawczego	K_W01
W_02	Student wskazuje powiązania psychologii wychowania i nauczania z innymi dyscyplinami naukowymi, wymienia podstawowe zagadnienia z zakresu psychologii wychowania i nauczania, charakteryzuje wychowawcę, wychowanka i sytuację wychowawczą	K_W05
W_03	Student wymienia etapy i zasady realizowania procesu diagnostycznego dla celów wychowania i nauczania oraz wybiera sposoby integracji rezultatów uzyskanych za pomocą różnych narzędzi badawczych w obszarze psychologii wychowania i nauczania.	K_W13
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Student wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii wychowania i nauczania oraz powiązanych z nią dyscyplin do analizowania i interpretowania ludzkich zachowań w obszarach związanych z wychowaniem i nauczaniem. Student analizuje i nakreśla uwarunkowania (osobowe, społeczne oraz kulturowe) różnych zachowań człowieka w obszarach związanych z wychowaniem i nauczaniem oraz funkcjonowania grup społecznych i organizacji charakterystycznych dla wychowania i nauczania. Student integruje przy tym wybrane podejścia teoretyczne wychowania i nauczania; student wykorzystując wiedzę teoretyczną, analizuje i interpretuje informacje na temat zachowania wychowanka, wskazuje uwarunkowania jego rozwoju i trudności wychowawczych	K_U01
U_02	Student podejmuje działania związane z diagnozą psychologiczną w zakresie wychowania i nauczania z odniesieniem do normy psychologicznej i psychopatologii;	K_U07
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Student wykazuje troskę o prawidłowy przebieg diagnozy i interwencji psychologicznej związanych z wychowaniem i nauczaniem, tak by nie przyniosła jakiegokolwiek szkody badanym osobom. Jest otwarty na pomoc ekspertów i supervisorów w obszarach związanych z wychowaniem i nauczaniem.	K_K06
K_02	Student jest chętny do współpracy z profesjonalistami, których działalność koncentruje się na wspieraniu jakości życia w obszarach związanych z wychowaniem i nauczaniem.	K_K07

I. Opis przedmiotu/ treści programowe

<p>Wykład</p> <p>Psychologia wychowawcza (część pierwsza):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koncepcje teoretyczne wychowania 2. Pojęcie wychowania 3. Wychowanie a nauczanie 4. Środowiska wychowawcze
--

5. Kontekst społeczno-kulturowy wychowania

6. Postawy rodzicielskie

7. Błędy wychowawcze

8. Samowychowanie a samoregulacja

Psychologia nauczania (część druga):

1. Koncepcje teoretyczne nauczania

2. Pojęcie nauczania

3. Nauczanie a uczenie się

4. Poznawczy kontekst nauczania

5. Kontekst społeczno-kulturowy nauczania

6. Motywowanie do nauki i zaangażowanie w naukę

7. Wybrane dziedziny nauczania (m.in. edukacja medialna)

8. Błędy popełniane w nauczaniu

9. Uczenie się samoregulowane

10. Klimat w szkole

Ćwiczenia

1. Efektywna komunikacja i techniki wychowawcze: aktywne słuchanie, komunikat typu Ja, metoda rozwiązywania konfliktów Gordona

2. Diagnoza psychologiczno-pedagogiczna

4. Diagnoza deficytów parcjalnych

5. Narzędzia badawcze: wywiad, obserwacja, testy i kwestionariusze

6. Analiza przypadku – diagnoza trudności szkolnych i wychowawczych, formułowanie opinii psychologicznej oraz zaleceń do pracy z dzieckiem

7. Zapoznanie z aktami prawnymi regulującymi pracę psychologa szkolnego

II. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01	Dyskusja, wykład konwencjonalny,	test	Zapis w arkuszu ocen

	wykład konwersatoryjny, wykład problemowy		
W_02	Dyskusja, wykład konwencjonalny, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy	Test, pisemne kolokwium	Zapis w arkuszu ocen, Ocenione pisemne kolokwium
W_03	Prezentacja metod badawczych, ćwiczenia praktyczne, studium przypadku, praca zespołowa	Praca pisemna – sporządzona przez studenta diagnoza trudności wychowawczych	Oceniona praca pisemna - diagnoza trudności wychowawczych
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01	Studium przypadku, dyskusja, praca w zespołach	Praca pisemna – sporządzona przez studenta diagnoza trudności wychowawczych	Oceniona praca pisemna - diagnoza trudności wychowawczych
U_02	Prezentacja etapów procesu diagnostycznego, praca w zespołach, analiza przypadku	Praca pisemna – sporządzona przez studenta diagnoza trudności wychowawczych	Oceniona praca pisemna - diagnoza trudności wychowawczych
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01	Dyskusja, praca z tekstem, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy	Pisemne kolokwium Test	Ocenione kolokwium Zapis w arkuszu ocen
K_02	Dyskusja, Analiza przypadku, wykład konwersatoryjny, wykład problemowy	Praca pisemna – sporządzona przez studenta diagnoza trudności wychowawczych	Oceniona praca pisemna - diagnoza trudności wychowawczych

III. Kryteria oceny, wagi...

Podstawą do zaliczenia przedmiotu jest:

- zaliczenie ćwiczeń (zaliczenie dwóch kolokwiów, sporządzenie diagnozy psychologicznej – trudności wychowawczych – po przeprowadzonym badaniu, uczestnictwo w zajęciach)
 - uzyskanie pozytywnej oceny z egzaminu pisemnego, przeprowadzonego w formie testu pisemnego.
- Studenci oceniani są według następującej skali:

4.5	92-85%
4	84-77%
3.5	76-69%
3	68-60%
2	59-0%

Ocena niedostateczna

W - student/studentka nie ma podstawowej wiedzy w zakresie wychowania i nauczania;

U – student/studentka nie potrafi wskazać podstawowych determinantów rozwoju człowieka; nie potrafi opisać elementów i mechanizmów procesu wychowawczego oraz warunków efektywnego nauczania; nie ma świadomości znaczenia kontekstu rodzinnego, szkolnego i rówieśniczego dla rozwoju;

K – Student nie wykazuje aktywnej postawy wobec wsparcia środowiska szkolnego, rodzinnego i rówieśniczego dla rozwoju ucznia

Ocena dostateczna

W - student/studentka posiada podstawową wiedzę w zakresie wychowania i nauczania, uwarunkowań ich efektywności; zna podstawowe technik nauczania oraz potrafi zanalizować błędy wychowawcze; ma podstawową wiedzę na temat prawidłowości i nie prawidłowości rozwoju człowieka;

U - student/studentka potrafi wskazać podstawowe determinanty rozwoju człowieka; umie określić specyfikę procesu wychowawczego, wymienić postawy rodzicielskie i nauczycielskie sprzyjające rozwojowi dziecka/ucznia; ma elementarną świadomości znaczenia kontekstu rodzinnego, szkolnego i rówieśniczego dla rozwoju;

K – Student w niewielkim stopniu wykazuje aktywną postawę wobec wsparcia środowiska szkolnego, rodzinnego i rówieśniczego dla rozwoju ucznia

Ocena dobra

W - student/studentka posiada dobrą wiedzę w zakresie wychowania i nauczania, uwarunkowań ich efektywności; zna podstawowe technik nauczania oraz wskazać praktyczne sposoby wspierania rodziców oraz nauczycieli przez psychologa; dobrze zna podstawowe technik wspierające nauczanie i proces wychowawczy (też samowychowanie);

U - student/studentka potrafi wskazać determinanty rozwoju człowieka; umie prawidłowo określić specyfikę funkcjonowania człowieka na poszczególnych etapach życia – uwzględniając kontekst rodzinny, szkolne, rówieśniczy oraz związany z wpływem nowoczesnych technik; jest świadomy znaczenia sfery psychicznej, emocjonalnej, osobowej dla funkcjonowania dzieci, młodzieży, dorosłych;

K - Student w dobrym stopniu wykazuje aktywną postawę wobec wsparcia środowiska szkolnego, rodzinnego i rówieśniczego dla rozwoju ucznia

Ocena bardzo dobra

W - student/studentka posiada pogłębioną wiedzę w zakresie wychowania i nauczania, uwarunkowań ich efektywności; zna bardzo dobrze wiele technik nauczania oraz umie ocenić sposoby wspierania rozwoju stosowane przez rodziców i nauczycieli; ma pogłębioną wiedzę na temat prawidłowości i nie prawidłowości rozwoju;

U - student/studentka potrafi wskazać złożone determinanty rozwoju człowieka; umie dokładnie określić specyfikę funkcjonowania człowieka na poszczególnych etapach życia; potrafi szczegółowo określić specyfikę komunikacji w relacji wychowanek bądź człowiek uczący się - rodzic/ nauczyciel; jest świadomy znaczenia sfery psychicznej, emocjonalnej, osobowej dla funkcjonowania dzieci, młodzieży, osoby dorosłej;

K- Student w bardzo dobrym stopniu wykazuje aktywną postawę wobec wsparcia środowiska szkolnego, rodzinnego i rówieśniczego dla rozwoju ucznia

IV. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	30 wykład 30 ćwiczenia
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	30

V. Literatura

Literatura podstawowa
<p>Wykład</p> <ol style="list-style-type: none"> Frąckowiak, T. (2016). Rola i zadania psychologa szkolnego. <i>Relacje. Studia z nauk społecznych</i>, (1), 37-49. Gwiazdowska-Stańczak, S. (2021). <i>Zaangażowanie w naukę i klimat w szkole</i>. Difin. Liberska, H., Trempała, J. (2020). <i>Psychologia wychowania. Wybrane problemy</i>. PWN. Przetacznik-Gierowska, M., Włodarski, Z. (2014). <i>Psychologia wychowawcza T.1 i T.2</i>. Warszawa: PWN. Ledzińska, M., Czerniawska, E. (2011). U źródeł nauczania – psychologiczne prawidłowości uczenia się. Nauczanie: od teorii do praktyki. W: M. Ledzińska, E. Czerniawska, Psychologia nauczania. Ujęcie poznawcze (s. 25-186). Wydawnictwo Naukowe PWN. Schaffer, H. R., Kipp, K. (2015). Kontekst rozwoju I: rodzina. Kontekst rozwoju II: rówieśnicy, szkoła i technologia. W: H. R. Schaffer, K. Kipp, <i>Psychologia rozwoju. Od dziecka do dorosłości</i> (s. 579-650). Wydawnictwo Harmonia Universalis <p>Ćwiczenia</p> <ol style="list-style-type: none"> Dołęga, Z. (red.) (2010). <i>Diagnoza psychologiczna dzieci w wieku szkolnym</i>. Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego. Fabiszewska, G. (2015). Poradnictwo psychologiczne w trudnościach szkolnych. W: Cz. Czabała, S. Kluczyńska (red.). <i>Poradnictwo psychologiczne</i> (s. 258-290). Wydawnictwo Naukowe PWN.

9. Gordon, T. (1999). Wychowanie bez porażek w szkole. Instytut Wydawniczy PAX.
10. Juul, J. (2021). Twoje kompetentne dziecko. MiND.
11. Liberska, H., Trempała, J. (2020). *Psychologia wychowania. Wybrane problemy*. PWN.
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 lipca 2020 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych

Literatura uzupełniająca

Wykład

1. Gwiazdowska-Stańczak, S., Sękowski, A. E. (2018). Rodzina uczniów zdolnych.
2. Sokołowska, E. (2013). Psychologia kształcenia – podstawowe założenia teoretyczne i prawidłowości. Psychologia rozwoju człowieka jako źródło wiedzy i inspiracji dla praktyków. W: E. Sokołowska (red.), Psychologia wspierania rozwoju i kształcenia (s. 18-51). Wydawnictwo APS.

Ćwiczenia

1. Brummelman, E., Sedikides, C. (2020). Raising children with high self-esteem (but not narcissism). *Child development perspectives*, 14(2), 83-89.
2. Brzezińska I., A., Ziółkowska, B., Appelt, K. (2019). Psychologia rozwoju człowieka. GWP.
3. Nelson, J. (2020). *Pozytywna dyscyplina*. Ballantine Books.
4. Niu, G., Chai, H., Li, Z., Wu, L., Sun, X., Zhou, Z. (2020). Online parent-child communication and left-behind children's subjective well-being: The effects of parent-child relationship and gratitude. *Child Indicators Research*, 13, 967-980.
5. Sunderland, M. (2020). *Odwrócona relacja. Kiedy problemy rodziców zabierają dzieciństwo*. GWP.
6. DYSLEKSJA 3 - diagnoza dysleksji u uczniów klasy III szkoły podstawowej, autorzy: Bogdanowicz, Jaworowska, Krasowicz-Kupis, Matczak, Pelc-Pękala, Pietras, Stańczak, Szczerbiński
7. DYSLEKSJA 5 - diagnoza dysleksji u uczniów klasy V szkoły podstawowej, 2010, autorzy: Jaworowska, Matczak, Stańczak
8. PZZ. Narzędzie diagnostyczne. autorzy: Karpińska, Sajewicz-Radtke, Stępka
9. TUS, autorzy: Sajewicz-Radtke, Formela
10. KAMRE Kwestionariusz. Do badania agresywności młodzieży - Reaktywność emocjonalna, autorzy: Sajewicz-Radtke, Radtke, Kalka
11. DTVP-3 Test Rozwoju Percepcji Wzrokowej